

Kongekrabbe

Status og råd

Kongekrabbe i norsk sone forvaltes av norske myndigheter, og forvaltningen har to målsetninger: 1) å opprettholde et langsiktig fiskeri innenfor et avgrenset område i Øst-Finnmark, og 2) begrense spredningen av kongekrabbe utenfor dette området. Høsten 2012 kartla Havforskningsinstituttet bestanden av kongekrabbe i fjordene Varanger, Tana, Laksefjorden og Porsanger samt de ytre områdene fra 26°Ø til grensen mot Russland.

Bestandstaksering av kongekrabbe er av forskjellige årsaker utfordrende og estimatene er svært usikre. I rådgivningen har en derfor tatt i bruk en ny produksjonsmodell som beregner relativ bestandsstørrelse samtidig med utbytte i tonn ved forskjellige bestandsstørrelser. Den relative bestandsstørrelsen av fangstbar hannkrabbe (skjoldlengde > 130 mm) er betydelig redusert siden 2004 og ligger i dag langt under det som gir det høyeste langtidsutbyttet. Fiskeridødeligheten har økt i samme periode og lå i 2012 høyere enn det nivået som ville gitt et stabilt maksimalt langtidsutbytte. Dagens bestandsnivå er for lavt og fiskeridødelighet er for høy med tanke på et stabilt langtidsutbytte i det kvoteregulerte området, men den reduserte bestanden bidrar sammen med det frie fisket til å begrense videre spredning.

Fiskeri

Kongekrabbe fiskes med teiner, hovedsakelig i fjordene og i kystnært farvann langs Øst-Finnmark. Ved starten i 1994 var fisket organisert som forskningsfiske, men fra 2002 ble det innført kommersielt fiske etter kongekrabbe i norsk sone. I 2012 deltok ca. 470 fartøyer i det kvoteregulerte fisket. Det ble også gitt tillatelse til fangst av skadete krabber og hunnkrabber over minstemålet, i tillegg til en bifangst gitt som en prosentandel av ukentlig fangstkvantum. Hunnkrabber utgjør bare ca. 5 % av totalfangstene og skadet krabbe ca. 10 %.

Økosystemeffekter av kongekrabbe

Forskningen omkring økosystemeffekter av kongekrabbe har hovedsakelig vært konsentrert om spredningspotensialet og effekter på bunnfaunaen. Merkeforsøk har vist at kongekrabben i hovedsak bare vandrer korte avstander, og at det meste er årstidsvandring mellom grunt og dypt vann. Enkelte individer kan likevel ha vandret langt på relativt kort tid, i første rekke store hunnkrabber med rogn, som dermed sprer arten effektivt. For at krabben skal spre seg, er overlevelse av krabbelarvene avgjørende. Studier av larvens tålegrenser for temperatur viser at den kan overleve i et vidt temperaturområde, noe som indikerer at den kan få en større utbredelse enn tidligere antatt.

Forskning på hvilke effekter kongekrabben har hatt på bunnfaunaen i Varangerfjorden viser at en rekke organismer på bløtbunn er redusert eller helt borte fra områder hvor krabben har oppholdt seg i store mengder over lang tid. Dette gjelder spesielt arter med liten bevegelsesevne som for eksempel pigghuder, børstemark og større muslinger. Resultater fra tilsvarende studier i Porsangerfjorden ligner mye på resultatene fra Varangerfjorden, blant annet er alle store individer av for eksempel sjøstjerner, muslinger og andre dyr helt borte fra bunnfaunaen. Studiene fra Varangerfjorden indikerer også at fjerning av dyr som lever nede i sedimentene bidrar til at kvaliteten på sedimentene reduseres ved at transporten av oksygen nedover i bunnsedimentene forsvinner.

Kongekrabbe – *Paralitodes camtschaticus*

Utbredelse: Langs kystområdene og til havs i det sørlige Barentshavet, på dyp fra ca. 5–400 m, avhengig av årstid.

Størrelse: Blir sjelden 8 kg, skjoldlengde på 0,1–23 cm i norske farvann.

Føde: Bunnedyr og alger. Børstemark og små muslinger står øverst på listen over byttedyr.

Kvoteråd for 2013: Kvoten bør ikke overstige 900 tonn hannkrabber.

Kvote 2012/13: 900 tonn hannkrabbe og 50 tonn hunnkrabbe.

Fakta om bestanden:

Kongekrabbe er introdusert til Barentshavet fra Kamtschatka-området i Asia på 1960-tallet, og har spredd seg i hele det sørlige Barentshavet. Naturlig utbredelsesområde er Beringhavet og det nordlige Stillehav. Utbredelsen i Barentshavet går i øst til øya Kolgujev, i nord til Gåsbanken og i vest til Kvenangen. I russisk sone har krabben spredd seg mer ut i åpne havområder enn på norsk side. Siden kongekrabben er en fremmed art, blir eventuelle økosystemeffekter den kan ha overvåket nøye.

Krabben er en kaldtvannsort, og finnes helst ved lave temperaturer (0,5 °C). Den blir kjønnsmoden når skjoldlengden er ca. 11 cm, og går med utrogn hele året før eggene klekkes om våren. Larvene har et pelagisk stadium som varer ca. 1,5 måned før de bunnslår på grunt vann. Der oppholder yngelen seg de første 2–3 årene.

Kongekrabbe i norsk sone i perioden 2003–2012.

Stock index estimates, total quota (TAC) and harvest rate of red king crab in Norwegian waters, 2003–2012.

ÅR	BESTANDESTIMAT FANGSTBAR KRABBE	TOTALKVOTE (STK/TONN)	BESKATNINGSGRAD
2003	1 227 000	200 000	16 %
2004	1 246 000	280 000	22 %
2005	750 000	280 000	37 %
2006	901 000	300 000	33 %
2007	975 000	300 000	31 %
2008	795 000	569 000	73 %
2009	470 000 stk/1250 t	894 tonn*	71 %
2010	1000 t	900 tonn	90 %
2011	1575**	1200 tonn	76 %
2012		1000 tonn	

*) 271 tonn av årskvoten var fanget før toktet startet

**) Minstemålet endret fra 137 til 130 mm skjoldlengde i 2011

Kontaktperson: Jan H. Sundet | jan.h.sundet@imr.no